

รายงานการเข้าร่วมโครงการเอพีโอ

14-AG-26-GE-WSP-B

Workshop on Good Agricultural Practice (GAP) for Increasing Farm Productivity and Enhancing
Environmental Sustainability

ระหว่างวันที่ 10-15 สิงหาคม 2557

ณ กรุงมะนิลา ประเทศฟิลิปปินส์

จัดทำโดย รองศาสตราจารย์ ดร.เดช วัฒนชัยยิ่งเจริญ

รองศาสตราจารย์ระดับ 9 มหาวิทยาลัยนเรศวร

วันที่ 27 สิงหาคม 2557

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของโครงการ

1.1 รหัสและชื่อโครงการ

14-AG-26-GE-WSP-B

Workshop on Good Agricultural Practice (GAP) for Increasing Farm Productivity and Enhancing
Environmental Sustainability

1.2 ระยะเวลา

10-15 สิงหาคม 2557

1.3 สถานที่จัด (เมือง ประเทศ)

กรุงมะนิลา ประเทศฟิลิปปินส์

1.4 ชื่อเจ้าหน้าที่เอพีโอประจำโครงการ

1.4.1 JOSELITO C. BERNARDO, Director, Agriculture Department, Asian Productivity
Organization

1.4.2 CARLOS A.SAYCO, JR., APO Liaison Officer for the Philippines, Vice President,
Development Academy of the Philippines (DAP)

1.4.3 ARNEL ABANTO, Vice President and Managing Director, Center for Quality and
Competitiveness, Development Academy of the Philippines (DAP)

1.4.4 MONICA D. SALIENDRES, Director, Agriculture Productivity Enhancement Division,
Center for Quality and Competitiveness, development Academy of the Philippines
(DAP)

1.4.5 CHRISTIAN S. EPARWA, Project Officer II/ Project Manager, Agriculture Productivity
Enhancement Division, Center for Quality and Competitiveness, Development
Academy of the Philippines (DAP)

1.4.6 ADELINA D. ALVAREZ, Associate Project Officer III (APO III), Agriculture
Productivity Enhancement Division, Center for Quality and Competitiveness,
Development Academy of the Philippines (DAP)

1.4.7 JOMAR A. PASTRANA, Associate Project Officer II (APO II), Agriculture Productivity Enhancement Division, Center for Quality and Competitiveness, Development Academy of the Philippines (DAP)

1.4.8 MELINDA F. ESCOPETE, Project Assistant III (PA III), Agriculture Productivity Enhancement Division, Center for Quality and Competitiveness, Development Academy of the Philippines (DAP)

1.5 จำนวนและรายชื่อวิทยากรบรรยาย

จำนวนวิทยากร (Resource Person) 4 คน

1.5.1 MR. Kit CHAN, Managing Director, K-Farm

1.5.2 MS. KERSTIN UHLIG, Manager Corporate Relations, Corporate Marketing & Public Relations, GLOBAL GAP

1.5.3 MR. YASUAKI TAKEDA, Managing Director, Secretary General, JGAP Office

1.5.4 MS. GRACE MANDIGMA, Office-in-Charge/ Chief Science Research Specialist, Bureau of Agriculture and Fisheries Standards (BAFS)

1.6 จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการและประเทศที่เข้าร่วมโครงการ

จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการ (Participants) 22 คน จาก 15 ประเทศ

ส่วนที่ 2 เนื้อหา/องค์ความรู้จากการเข้าร่วมโครงการ

2.1 ที่มาหรือวัตถุประสงค์ของโครงการโดยย่อ

GAP เกี่ยวข้องกับการรวบรวมหลักการและมาตรฐานเพื่อประยุกต์ใช้ในการผลิตและกระบวนการหลังการผลิต ซึ่งทำให้เกิดความปลอดภัย เป็นสินค้าเพื่อสุขภาพที่เป็นสินค้าประเภทอาหารและสินค้าที่ไม่ใช่อาหารทางด้านการเกษตร สิ่งเหล่านี้กำหนดขึ้นเพื่อส่งเสริมการผลิตให้มีคุณภาพสูง เป็นสินค้าเกษตรที่ปลอดภัย ผลิตในสิ่งแวดล้อมและสังคมในวิถีทางที่เป็นที่ยอมรับ ตรงตามความต้องการของพ่อค้าปลีกและผู้บริโภค หลักการของ GAP แบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ การส่งเสริมให้อาหารมีความปลอดภัยตั้งแต่แปลงจนถึงกระบวนการหลังการผลิต เพื่อสร้างความมั่นใจต่อผู้บริโภคต่อสินค้าและประการที่สองเพื่อส่งเสริมความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อมที่จะส่งผลให้การผลิตเกิดผลิตภาพระดับแปลงอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาและการนำมาใช้ข้อกำหนด GAP กลายเป็นเรื่องที่มีความสำคัญยิ่งขึ้นเป็นลำดับต่อการค้าระดับภูมิภาคและนานาชาติ ในด้านสินค้าเกษตรและเติบโตขึ้นจากความตระหนักของผู้บริโภค ต่อคุณภาพสินค้าและความปลอดภัยของอาหารที่ผู้บริโภคจ่าย ผู้ผลิตสินค้าเกษตรโดยเฉพาะเกษตรกรรายย่อย ต้องการให้ระบบการผลิตได้รับการรับรอง GAP เพื่อยกระดับการยอมรับในสินค้า หลายประเทศได้ทำการพัฒนามาตรฐาน GAP ของและระบบการรับรองของตนเอง อย่างไรก็ตามยังคงมีบริบทที่ขาดความสอดคล้องระหว่างแบบแผน GAP เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆ และการขาดระบบมาตรฐานที่เพียงพอซึ่งมักเพิ่มความสับสนและต้นทุนการรับรองที่มีราคาสูงต่อเกษตรกรและผู้ส่งออก สิ่งเหล่านี้ผูกพันตามข้อสัญญากับพ่อค้าจำนวนมากซึ่งร้องเรียนเกี่ยวกับระบบการตรวจสอบหลายครั้งที่ไม่สอดคล้องกับเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นจากกลุ่มที่แตกต่างกันของพ่อค้าในทุกๆปี กรมวิชาการเกษตรของสหรัฐอเมริกา แผนกบริการการตลาดด้านการเกษตรได้ดำเนินการกำหนดเกณฑ์/การรับรองด้าน GAP และ/หรือ ระบบ GHP ซึ่งได้กำหนดมาตรฐาน GAP ที่เกี่ยวข้องกับดิน น้ำ การผลิตสัตว์ สุขภาพ และสวัสดิการ ซึ่งได้แก่ การดูแลสุขภาพและสาธารณสุข ตลอดจนประเด็นที่เกี่ยวข้องกับผลผลิตจากผู้ผลิตรายย่อย อย่างไรก็ตามกิจกรรมเหล่านี้เป็นกิจกรรมภาคสมัครใจที่จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ผลิต

และผู้บรรจุน้ำเพื่อให้เกิดความพึงพอใจต่อผู้ค้าปลีกและผู้ซื้อบริการด้านอาหาร ในทางตรงกันข้าม กลุ่มของผู้ค้าปลีกในตลาดยุโรปได้กำหนดมาตรฐาน EurepGAP ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น GLOBALGAP โดยมาตรฐาน GLOBALGAP ถูกใช้อ้างอิงกับมาตรฐาน GAP ทั่วโลก ซึ่งได้รับการยอมรับเพิ่มขึ้นจากผู้ค้าปลีกไม่เพียงแค่ในตลาดยุโรปเท่านั้น มาตรฐานดังกล่าวเป็นการผสมผสานมาตรฐานตามเกณฑ์สำหรับสินค้าเกษตรที่แตกต่างกันแต่ละกลุ่ม มีการจัดลำดับพืช ปศุสัตว์ และการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำไปจนถึงการผสมพันธุ์พืชและการผสมอาหารเลี้ยงสัตว์ เนื่องจากระบบการรับรองคุณภาพมีความหลากหลาย บางประเทศจึงให้ความสำคัญต่อการพัฒนา GLOBALGAP ซึ่งความสอดคล้องได้ถูกปฏิบัติโดยในหลายประเทศประสบความสำเร็จในการจัดทำเกณฑ์มาตรฐาน และปัจจุบันมีระบบที่ได้รับการยอมรับว่าเทียบเท่า GLOBALGAP ความสอดคล้องและกระบวนการจัดทำเกณฑ์มาตรฐานสามารถลดต้นทุนและลดความไม่สะดวกต่อเกษตรกร และผู้ผลิต จากขั้นตอนการตรวจสอบที่มีราคาสูงและหลายขั้นตอน

2.2 เนื้อหา/องค์ความรู้ที่ได้จากการฟังบรรยาย พร้อมแสดงความคิดเห็นหรือยกตัวอย่างประเด็นที่สามารถนำมาปรับใช้ในองค์กรหรือประเทศไทย (จำแนกตามหัวข้อและระบุชื่อวิทยากรบรรยาย)

2.2.1 Presentation 1: Good Agriculture Practices: The Asian Perspectives โดย Mr. Chan Seng Kit

เกษตรกรในระดับต้นน้ำจำเป็นต้องมีการดำเนินการตามระบบ GAP เนื่องจากเกษตรกรต้องประกอบอาชีพในฟาร์มตามรูปแบบการใช้ประโยชน์ที่ดินที่สืบทอดกันมา รวมทั้งรูปแบบการดำเนินธุรกิจของคนรุ่นก่อน ซึ่งเกษตรกรเชื่อว่าอุตสาหกรรมเกษตรเป็นธุรกิจที่สร้างผลกำไรได้ วิชาเกษตรเป็นทั้งวิทยาศาสตร์และธุรกิจ เนื่องจากเกษตรกรต้องมีความเข้าใจเรื่องชีวภาพ ขั้นตอนการใช้สารเคมีในระบบการผลิต และเกษตรกรต้องรู้ถึงข้อเท็จจริงในวัฏจักรการผลิตพืช ในด้านธุรกิจเกษตรกรต้องมีความรู้เรื่องความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น สภาพการแข่งขัน ความตระหนักต่อสิ่งต่างๆที่เกิดขึ้นภายนอกฟาร์ม ที่อาจเกิดผลกระทบต่อการตลาดของพืช และต้องมีรูปแบบการเชื่อมโยงไปถึงตลาด

หลักการของ GAP มี 2 ประการคือ การรับประกันด้านการผลิตอาหารที่ปลอดภัย และการรับประกันการผลิตที่ยั่งยืน ความท้าทายของการให้การรับรอง GAP ในกลุ่มประเทศในเอเชีย เกิดขึ้นตั้งแต่ระดับผู้ผลิตรายย่อย และการตลาดของผลผลิตจากฟาร์มขนาดย่อม เนื่องจากเกษตรกรขาดทักษะในการจัดการและแนวทางปฏิบัติในการผลิต ขาดความเข้าใจเกี่ยวกับข้อกำหนดในการรับรอง ขาดเอกสารและการรวบรวมข้อมูล ต้นทุนของการให้การรับรอง ส่วนในระดับฟาร์มขนาดย่อมพบว่า ผลผลิตในฟาร์มไม่ได้เข้าสู่ห้างสรรพสินค้า แรงจูงใจด้านราคาของผลผลิต GAP มิได้มีการชดเชย และผู้บริโภคหลักในอาเซียนไม่ได้เรียกร้องผลิตภัณฑ์ที่มีการรับรอง GAP

ผู้ขับเคลื่อนให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในระบบอาหารของอาเซียน เกิดขึ้นใน 2 มิติ คือ ความเปลี่ยนแปลงในระดับอุตสาหกรรม และการเปลี่ยนแปลงในระบบล่าง ซึ่งมีแรงขับเคลื่อนจาก (1) กระแสโลกาภิวัตน์ (2) ความต้องการของผู้บริโภค (3) รายได้ที่สูงขึ้น (4) สารสนเทศและการสื่อสาร (5) เทคโนโลยีและนวัตกรรม (6) ความเป็นเมือง (7) แรงงานสตรี (8) ข้อมูลประชากร (9) มาตรฐานคุณภาพอาหาร และ (10) ความเปลี่ยนแปลงด้านภูมิอากาศ โดยประโยชน์ของการเข้าสู่ระบบ GAP คือ ส่งเสริมด้านอาหารปลอดภัย ลดความเสี่ยงและความรับผิดชอบในการผลิต พัฒนาด้านการจัดการต้นทุน พัฒนาผลิตภาพ สร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน สร้างช่องทางการเข้าถึงตลาด และพัฒนาระบบนิเวศในฟาร์ม

2.2.2 Presentation 2: Good Agriculture Practices: The Global Perspective โดย Ms. Kerstin Uhlig

GLOBAL GAP ประกอบด้วยเอกสารที่สามารถดาวน์โหลดได้ 2 เล่มคือ ข้อกำหนดทั่วไปของ GLOBAL GAP และการรับรองฟาร์มแบบบูรณาการในระบบ GLOBAL GAP ซึ่งมีจุดควบคุมหรือ Control points จำนวน 234 หัวข้อ ได้แก่ ประเด็นด้านอาหารปลอดภัย 117 หัวข้อ สิ่งแวดล้อม 50 หัวข้อ การสอบกลับ 46 หัวข้อ ความปลอดภัยและสุขภาพคนงาน 21 หัวข้อ โดยในระบบฟาร์มจะมีหัวข้อที่เกี่ยวข้อง 11 ข้อ (AF.1-AF.11) ในระบบการผลิตพืช 9 หัวข้อ (CB.1-CB.9) ในคู่มือและเอกสารสนับสนุนการผลิตพืชประกอบด้วยคู่มืออันตรายด้านจุลชีววิทยา ความรับผิดชอบต่อการใช้น้ำ คู่มือการ

จัดการศัตรูพืชแบบบูรณาการ การมีส่วนร่วมของชุมชนเอกชนและสาธารณะที่ยอมรับการคาดการณ์ การวิเคราะห์สารตกค้าง การประเมินความเสี่ยงค่า MRL และอุปกรณ์ทดสอบการประเมินด้วยสายตา ส่วนหัวข้อเกี่ยวกับผักและผลไม้ มีจุดควบคุมที่เกี่ยวข้อง 5 หัวข้อ (FV.1-FV.5) ได้แก่ การจัดการดิน สารตั้งต้น การจัดการก่อนการเก็บเกี่ยว การเก็บเกี่ยว และการจัดการผลผลิต

การประเมินความเสี่ยงต่อการปฏิบัติทางสังคมหรือ GRASP เน้นในเรื่องความปลอดภัยทางด้านอาหาร ซึ่งมีจุดควบคุมที่เกี่ยวข้องได้แก่ ตัวแทนลูกค้า สิทธิตามกฎหมาย การบันทึกถ้อยคำ สิทธิของผู้เยาว์ เวลาทำงาน กลุ่มผู้ผลิต และข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติที่ดี ปัจจุบันมีประเทศที่ใช้ GRASP จำนวน 20 ประเทศ 6,532 กลุ่มผู้ผลิต นอกจากนี้ยังมีระบบผู้ประเมินฟาร์มหรือ Farm Assurer ซึ่งมีบทบาทต่อการให้การรับรองมาตรฐาน GLOBAL GAP คือ เป็นที่ปรึกษาให้ผู้ผลิตจัดอบรมให้แก่ผู้ผลิต ทำการประเมินเบื้องต้น ติดต่อกับผู้ผลิตภายใต้การรับรอง GLOBAL GAP สนับสนุนผู้ผลิตในระหว่างขั้นตอนการตรวจประเมินที่เป็นทางการ และลงทะเบียนผู้ผลิตตลอดจนจัดการข้อมูลในฐานข้อมูล GLOBAL GAP ทั้งนี้ผู้ที่จะเป็นผู้ประเมินฟาร์ม ควรเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อไปนี้

1. ที่ปรึกษา โดยเป็นผู้ให้คำแนะนำที่มีประสิทธิภาพต่อผู้ผลิตที่เราทำงานด้วย
2. มหาวิทยาลัยที่มีการขยายองค์ความรู้ด้านการประเมิน
3. คณะกรรมการด้านการตลาด
4. ผู้บรรจจุลินทรีย์
5. ตัวแทน
6. พ่อค้า
7. ศูนย์กลางด้านอาหาร

ขั้นตอนการจัดทำโปรแกรม GAP ในระดับท้องถิ่น ทำได้โดย

- โปรแกรม GAP ต้องถูกริเริ่มจากกลุ่มผู้ประกอบการ GAP ท้องถิ่น

- ผู้ประกอบการต้องทำการทบทวนเอกสารเกี่ยวกับจุดควบคุมที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและตัดสินใจว่า ควรเปลี่ยนแปลงอย่างไร

- พัฒนาและกำหนดกฎระเบียบของโปรแกรมที่ใช้ในการระบุรายการ checklist

- ข้อกำหนดโดยทั่วไป ต้องมีการปรับให้เข้าสู่มาตรฐาน GAP ท้องถิ่น ในด้านความปลอดภัยทางอาหารและสุขอนามัย

- ผู้ได้รับมาตรฐาน GAP ท้องถิ่นจะต้องระบุว่าใครจะดำเนินการตรวจสอบ GAP หรืออาจจะดำเนินการโดย GLOBAL GAP เข้ามาตรวจสอบการรับรองผู้ประกอบการ หรือ ประเมินใบรับรองระดับฟาร์ม

- ผู้ได้รับมาตรฐาน GAP ท้องถิ่นจะนำเอกสารที่เกี่ยวข้องไปให้แก่ผู้ผลิตในท้องถิ่นนำไปปฏิบัติต่อไป

2.2.3 Presentation 3: Overview of the Japan GAP and current state of implementation and adoption in Japan

สาเหตุของการตกค้างจากยาฆ่าแมลงที่เกินกว่าระดับที่ปลอดภัยในประเทศญี่ปุ่น จากการวิจัยระหว่างปี 2549-2554 พบว่า ร้อยละ 16 เป็นสารเคมีที่ไม่ได้ลงทะเบียน นอกจากนี้ยังมาจากการแอบทิ้งสารเคมีที่แปลงที่อยู่ติดกัน การใช้ที่ไม่ถูกวิธี เครื่องฉีดพ่นไม่ได้ทำการล้างทำความสะอาด มีการปนเปื้อนสารเคมีในดิน และมีการปนเปื้อนหลังการเก็บเกี่ยว นอกจากนี้ยังมีสถิติอุบัติเหตุในการทำงานในฟาร์มพบว่า มีผู้เสียชีวิตระหว่างการทำงานประมาณ 400 คนต่อปีตั้งแต่ปี 2514 และมีผู้เสียชีวิตระหว่างการก่อสร้างประมาณ 350 คนต่อปีซึ่งลดลงมาร้อยละ 85 เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2514

JGAP เป็นมาตรฐานที่เข้มงวดและดีที่สุดในด้านการจัดการฟาร์ม เพื่อให้เกิดความปลอดภัยด้านอาหารและความยั่งยืนทางเกษตรกรรม เป็นเทคโนโลยีด้านการจัดการคุณภาพที่ทันสมัย ในด้านอาหารปลอดภัยในระดับฟาร์มของญี่ปุ่น และยังสามารถเชื่อมโยงไปถึง GLOBAL GAP ในยุโรป ซึ่ง JGAP เน้นในเรื่องความปลอดภัยจากสารเคมีตกค้าง สารพิษในอาหารซึ่งเกิดจากแบคทีเรีย การปนเปื้อนจากปัจจัยภายนอกและกัมมันตภาพรังสี JGAP จึงไม่ได้มีขอบข่ายเพียงความปลอดภัยทางอาหารเท่านั้น แต่ยังมีขอบข่ายไปถึงการเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและการทำงานที่ปลอดภัยในฟาร์ม พ่อค้าขายปลีกส่วนใหญ่ในญี่ปุ่นสนับสนุนมาตรฐาน JGAP และส่งเสริมให้ผู้ผลิตสินค้าใช้มาตรฐานดังกล่าว JGAP มีจุดควบคุม 130 จุดเกี่ยวกับความปลอดภัยด้านอาหาร ความยั่งยืน และความปลอดภัยในการทำงานในฟาร์ม

โครงสร้างการฝึกอบรมและการรับรองของ JGAP เริ่มต้นจากสำนักงาน JGAP ซึ่งมีสมาชิก 324 คน คณะกรรมการบริหาร 21 คน คณะกรรมการด้านเทคนิค 33 คน และเลขานุการ 14 คน ทำการฝึกอบรมให้แก่ผู้สอน จำนวน 5,596 คน เพื่อให้ผู้สอนไปสอนเกษตรกรต่อ ซึ่งมีทั้งชาวไทย ได้หวัน เกาหลี และญี่ปุ่น จนมีฟาร์มที่ได้การรับรอง 1,817 ฟาร์ม และในขณะเดียวกัน สำนักงานของ JGAP ยังทำการตรวจสอบ หน่วยตรวจรับรอง 4 แห่งและผู้ตรวจประเมินอีก 93 แห่ง เพื่อให้ระบบการประเมินเชื่อมโยงและสอดคล้องตามมาตรฐาน ทั้งนี้สมาชิกฝ่ายบริหาร (Board Member) แบ่งออกเป็น 2 ส่วน 4 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายการจัดการ ฝ่ายตัวแทนผู้ผลิต ฝ่ายค้าปลีกและบริการอาหาร ฝ่ายผู้บริหารและอื่นๆ ปัจจุบัน JGAP ได้ขยายไปสู่เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยมีสาขาในโตเกียว ได้หวัน และฮ่องกง โดยการรับรองของ JGAP แก่ผู้ผลิตมีคู่มือที่สนับสนุนให้เข้าสู่มาตรฐาน GLOBAL GAP ได้ซึ่งหาข้อมูลเพิ่มเติมได้จากในเว็บไซต์ของ GLOBAL GAP

2.2.4 Presentation 4: Case Studies of Impact of GAP on Farm Productivity in Japan

เป้าหมายของการบูรณาการ GAP คือ ความปลอดภัยด้านอาหาร ความยั่งยืน ความปลอดภัยของคนงาน สิทธิมนุษยชนและจริยธรรม สวัสดิภาพของสัตว์ และท้ายที่สุดคือสร้างความไว้วางใจจากผู้ซื้อผ่านกระบวนการตรวจรับรอง โครงสร้างของการจัดการฟาร์มควรสอดคล้องตามมาตรฐาน JGAP ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1	การบริหารในฟาร์ม/ ความชัดเจนของความสัมพันธ์/ บทบาทของแต่ละแผนก/ ทิศทางการทำงานและลำดับงาน
ขั้นตอนที่ 2	การวิเคราะห์ความเสี่ยงและการประเมินสิ่งแวดล้อมในการผลิต/ น้ำ/ ดิน/ สิ่งอำนวยความสะดวก/ เครื่องจักรและอื่นๆ
ขั้นตอนที่ 3	การสร้างกฎระเบียบ โดยผู้ว่าจ้างและผู้ถูกว่าจ้างทั้งสองฝ่าย จากนั้นมีการนำไปปฏิบัติ
ขั้นตอนที่ 4	แจ้งให้ทุกคนทราบเกี่ยวกับกฎและขั้นตอน ตลอดจนให้ความรู้แก่ผู้ถูกว่าจ้างให้ปฏิบัติตาม
ขั้นตอนที่ 5	บันทึก ตรวจสอบและประเมินกระบวนการในฟาร์มและให้ผู้ถูกว่าจ้างปฏิบัติตาม

กรณีศึกษาฟาร์มยามานามิ ซึ่งก่อตั้งในปี พ.ศ. 2535 และได้รับการรับรองมาตรฐาน JGAP ในปี 2552 พื้นที่ฟาร์มขยายเป็น 97 เฮกตาร์ในปี 2554 มีพนักงานเต็มเวลา 8 คน และพนักงานชั่วคราว 600 คน หลังจากการบูรณาการ JGAP อัตราสินค้าที่เสียหายลดลงเนื่องจากการควบคุมสารฆ่าแมลง ตั้งแต่ควบคุมการใช้ การจัดเก็บ และการจัดเก็บสารฆ่าแมลง ซึ่งเป็นกระบวนการหนึ่งในจุดควบคุมของ JGAP ฟาร์มดังกล่าวมีกิจกรรมส่งเสริมการพัฒนา JGAP ได้แก่ การชี้แจงบทบาทและความรับผิดชอบของผู้ถูกว่าจ้าง การจัดทำแผนงานประจำปีแล้วแจกจ่ายให้พนักงาน การจัดทำแผนประจำสัปดาห์ มีการตรวจสอบรายวันในกระบวนการ และมีการปรับปรุงแผน ทิศทางการจัดทำ JGAP 2015 กำลังได้รับการพัฒนาในรูปแบบที่เหมาะสม เป็น GAP แบบประหยัดเพื่อให้การรับรองตามระบบ GAP สามารถใช้ในประเทศญี่ปุ่น เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และได้รับการยอมรับจาก GFSI

2.2.5 Presentation 8: GAP Implementation Issues, Challenges and Areas for Future Action

ข้อได้เปรียบของฟาร์มขนาดย่อมคือมีการควบคุมโดยตรงที่ชัดเจนในการจัดการฟาร์ม สามารถตรวจพบปัญหาได้รวดเร็ว บุคลากรมีความใส่ใจในการดูแลพืช ส่วนโอกาสของฟาร์มขนาดย่อมคือ สามารถนำเกษตรกรเข้าสู่ตลาดได้ สามารถเข้าถึงตลาดใหม่เมื่อทั่วโลกมีการเปลี่ยนแปลง ในตลาด Niche market สามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีได้ง่าย สามารถเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ที่ปลอดภัย ผลิตภัณฑ์ที่แตกต่าง และมีการรับรองคุณภาพ ตลอดจนสามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์ในการผลิตได้

ข้อควรพิจารณาในการพัฒนา GAP ในอาเซียน ได้แก่

- มาตรฐานเฉพาะ ควรมีการนำไปใช้กับประเทศและลูกค้าที่ยอมรับมาตรฐานนั้นๆ
- จีนและอินเดียหันมาสนใจการค้าในอาเซียนและการค้าทางตอนใต้
- การรับรองมาตรฐานไม่ใช่เพียงแค่การส่งออกสินค้า ไปยุโรปหรือสหรัฐอเมริกาเท่านั้น
- ประโยชน์ในการเข้าถึงตลาด การแข่งขัน เป็นเรื่องที่ต้องมาก่อน แต่ยังไม่มีการรับประกันว่าราคาขายปลีกจะดีกว่า
- ประเทศต่างๆในอาเซียนสามารถเข้าสู่ขีดความสามารถในการผลิตในระดับปกติหรือไม่
- ข้อกำหนดด้านมาตรฐานจะต้องครอบคลุมขอบข่ายกว้างๆของกระบวนการผลิต
- ประเทศต่างๆต้องยกระดับฟาร์มทั้งหมด หรือจะต้องเผชิญหน้ากับตลาดที่แปลกใหม่
- เป็นไปได้หรือไม่ที่จะพัฒนามาตรฐานให้มีขอบข่ายสอดคล้องกันในอาเซียน
- ประโยชน์ของการใช้ GAP มีเป็นเรื่องที่เป็นจริง

2.3 เนื้อหา/องค์ความรู้ที่ได้จากกรณีศึกษาของประเทศสมาชิก (Country Paper) พร้อมแสดงความคิดเห็นหรือยกตัวอย่างประเด็นเชิงเปรียบเทียบกับบริบทประเทศไทยและ/หรือประเด็นที่สามารถนำมาปรับใช้ในองค์กรหรือประเทศไทย

Counter paper จากไต้หวัน: ไต้หวันประสบปัญหามีพื้นที่เพาะปลูกพืชมีน้อย ขาดแคลนแรงงานเพราะเกษตรกรมีอายุมากแล้ว ต้นทุนการผลิตสูงเมื่อต้องไปแข่งขันกับต่างประเทศ ยางพาราแมลงบางรายการยังถูกใช้โดยเกษตรกรไม่เหมือนกับที่ทางราชการแนะนำไว้ ปัญหาด้านภูมิอากาศ เช่นมีไต้ฝุ่น มีพายุฝนในฤดูร้อนและมักเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายร้ายแรงต่อเกษตรกร จากปัญหาข้างต้นรัฐบาลไต้หวันจึงแก้ไขปัญหาลักษณะนี้ ดังนี้

1. ก่อตั้ง Agricultural Enterprise Zones เพื่อขยายพื้นที่และลดต้นทุนการผลิต เช่นเดียวกับประเทศไทยที่มีการจัดโซนนิ่งการผลิตพืชหลายรายการ เช่น ยางพารา และข้าว เพื่อลดพื้นที่การผลิต
2. ส่งเสริมเกษตรกรให้ผลิตพืชผลทางการเกษตรที่มีคุณภาพสูง แทนที่การเพิ่มปริมาณเพียงอย่างเดียว
3. ให้ความช่วยเหลือฟาร์มให้ได้รับการรับรอง GAP
4. ส่งเสริมเยาวชนให้เข้าสู่แปลงเกษตรเพื่อเพิ่มเติมช่องว่างด้านการขาดแคลนแรงงาน ในประเทศไทยมีการสร้างเยาวชนรุ่นใหม่ให้เข้าสู่การผลิตข้าวเช่น โครงการ Young Smart Farmer เป็นต้น
5. พยายามลดขั้นตอนการส่งออกเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน
6. ปรับปรุงเทคนิคการปลูกและส่งเสริมการวิจัยด้านพัฒนาสายพันธุ์พืช
7. มีการตรวจสอบผักและผลไม้จากฟาร์มที่ไม่เป็นไปตามกฎระเบียบมากขึ้น เพื่อสร้างความมั่นใจในความปลอดภัยของสินค้าต่อผู้บริโภค
8. จัดสรรงบประมาณสำหรับความเสียหายจากภูมิอากาศทุกปี และพิจารณาเรื่องการประกันผลผลิต

2.4 เนื้อหา/องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาดูงานแต่ละแห่ง พร้อมแนบภาพประกอบ

การศึกษาดูงาน ณ LAC Farm in Sta.Rosa, Nueva Ecija

จากการศึกษาดูงาน ทำให้ได้รับความรู้ด้านเทคโนโลยีที่สามารถทำงานร่วมกับชุมชนได้ในทุกขั้นตอนการผลิตพืชอินทรีย์ โดยใช้หลักการ GAP และ Biosafety มาใช้ให้เกิดประโยชน์กับธุรกิจชุมชน เกษตรกรรายย่อย เพื่อการแปรรูป เพิ่มมูลค่าสินค้าในอุตสาหกรรมการผลิตยา มีการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว สร้างรายได้ให้แก่ชุมชนในเขตพื้นที่ชนบท นอกจากนี้ยังเป็นแหล่งบริหารจัดการของเสียโดยใช้แนวทาง 3Rs คือ reduce reuse recycle ในทั้งระบบการผลิต เช่น การเลี้ยงไส้เดือนแดง การผลิตปุ๋ยอินทรีย์ และลดการใช้สารเคมี

การศึกษาดูงาน ณ Philippine Carabao Center (PCC)

จากการศึกษาดูงาน ทำให้ได้รับความรู้เกี่ยวกับการผลิตสัตว์ (ปศุสัตว์) ของประเทศฟิลิปปินส์ โดยมีการลงทุน การวิจัยพัฒนา การผลิตนม ซีส เบเกอร์ ที่สามารถเพิ่มมูลค่าผลผลิต สร้างรายได้ให้แก่ประชาชน เพื่อใช้เป็นฐานการผลิตทางชีวภาพที่มีอยู่

2.5 เนื้อหา/องค์ความรู้ที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม (Group Discussion)

จากการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ทำให้เกิดประโยชน์ ดังนี้

- ได้ทราบถึงทักษะ กฎระเบียบ ด้าน GAP ของแต่ละประเทศ
- ทำให้เกิดการประสานงานร่วมกันระหว่างประเทศ
- ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ทักษะ ของประเทศในอาเซียน Asean GAP และประเทศอื่นๆ
- เกิดความร่วมมือจาก JGAP และ GLOBAL GAP ที่มีความประสงค์จะเข้ามาฝึกอบรมให้แก่ประเทศไทย

ส่วนที่ 3 ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ

3.1 ประโยชน์ต่อตนเอง

ทำให้ตนเองมีความเข้าใจลึกซึ้งในเรื่อง GAP และการพัฒนาที่ยั่งยืนมากขึ้น ทำให้เกิดแนวคิดในการพัฒนาต่อยอด GAP ของไทยในข้าว ร่วมกับมาตรฐานอื่นๆ

3.2 ประโยชน์ต่อหน่วยงานต้นสังกัด

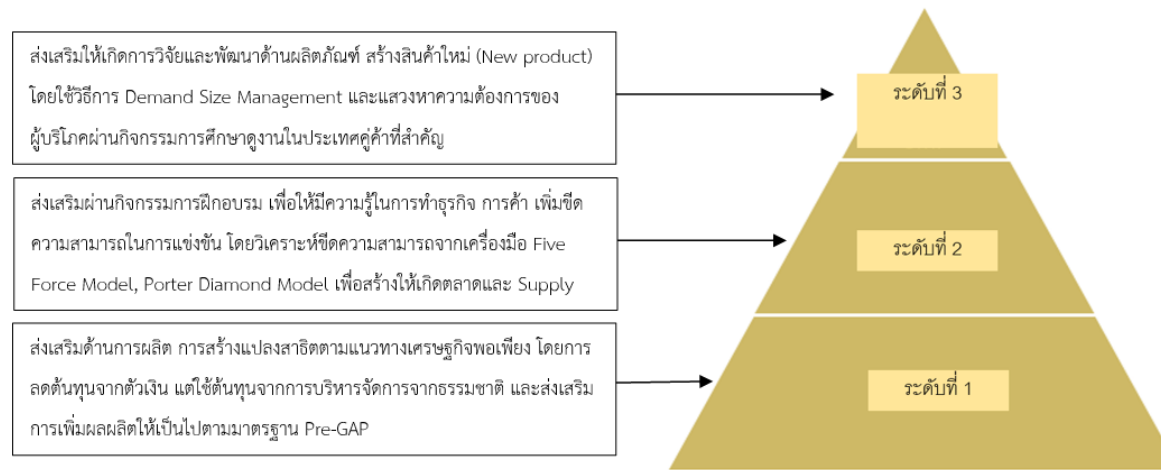
ใช้องค์ความรู้ที่ได้นำมาพัฒนาองค์กร IB ซึ่งกำลังก่อตั้งขึ้นภายในมหาวิทยาลัยนเรศวร ในชื่อ สถานที่ที่ปรึกษา วิจัย พัฒนา ด้านมาตรฐานและระบบที่ยั่งยืน (S³-Standard and Sustainable System R&D Consulting Center) ซึ่งจะ เป็นประโยชน์ในการยกระดับมาตรฐานของไทยสู่ระดับสากลมากขึ้น

3.3 ประโยชน์ต่อสายงานหรือวงการในหัวข้อนั้นๆ

ในด้านมาตรฐานการตรวจรับรอง ของสถานที่ปรึกษา วิจัย พัฒนา ด้านมาตรฐานและระบบที่ยั่งยืน มหาวิทยาลัยนเรศวร ซึ่งทำงานร่วมกับกรมการข้าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีความมุ่งมั่นที่จะเพิ่มพื้นที่การตรวจรับรองข้าว GAP ภายในประเทศ ตลอดจนการยกระดับคุณภาพข้าว ให้เกิดการยอมรับในมาตรฐานสากล อันจะเป็นการยกระดับคุณภาพข้าว และคุณภาพชีวิตของเกษตรกรให้มีรายได้จากการขายสินค้าที่มีคุณภาพมากขึ้น

3.4 กิจกรรมการขยายผลที่ได้ดำเนินการภายในระยะเวลา 60 วันนับจากวันสุดท้ายของโครงการ

- กิจกรรมที่ได้รับการขยายผล ได้แก่ ความพร้อมด้านข้อมูลและองค์ความรู้ที่เพิ่มขึ้น จากการเข้าร่วมกิจกรรมของ APO โดยองค์ความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจะนำมาใช้เพื่อรองรับการตรวจรับรองครั้งที่ 2 จากสถาบันตรวจรับรองมาตรฐาน ISO ซึ่งจะเข้ามาประเมิน สถานที่ปรึกษาฯ ระหว่างวันที่ 9-10 ตุลาคม 2557 นี้
- สถานที่ปรึกษาฯ มีความมุ่งมั่นที่จะยกระดับการผลิตข้าว มาตรฐานสากล จึงได้นำเสนอโครงการ แก่สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) ในชื่อโครงการ โครงการเพิ่มศักยภาพการผลิตและคุณภาพข้าวเพื่อการแข่งขัน โดยใช้ GAP และ Organic GAP ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเชื่อมโยงสู่ตลาดสากล ภายใต้โครงการย่อยที่ 1.โครงการเพิ่มศักยภาพการผลิต คุณภาพข้าวเพื่อการแข่งขัน โดยใช้ GAP และ Organic GAP และ 2. โครงการพัฒนาระบบการผลิตข้าวตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเชื่อมโยงสู่ตลาดสากล โดยมีกรอบแนวคิด ดังนี้

- การนำเสนอ ข้อเสนอโครงการเกี่ยวกับการผลิตกล้วยหอมทองปลอดสาร ส่งออกไปยังประเทศญี่ปุ่น โดยขอรับการสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ในชื่อโครงการโครงการเพิ่มศักยภาพการผลิตและมาตรฐานกล้วยหอมทองเพื่อการส่งออกในอำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี และโครงการพัฒนาระบบการผลิตยางพาราคุณภาพดีโดยเกษตรกรมีส่วนร่วมในจังหวัดพิษณุโลก ซึ่งจะส่งข้อเสนอโครงการในวันที่ 10 ตุลาคม 2557 นี้
- การนำเสนอ ข้อเสนอโครงการไปยังคลินิกเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยนเรศวร ในชื่อโครงการเพิ่มศักยภาพการผลิตและคุณภาพข้าวเพื่อการแข่งขัน โดยใช้ GAP และ Organic GAP ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเชื่อมโยงสู่ตลาดสากล ซึ่งจะส่งข้อเสนอโครงการในวันที่ 20 ตุลาคม 2557 นี้

3.5 กิจกรรมการขยายผลที่จะดำเนินการภายใน 6 เดือนหลังเข้าร่วมโครงการ

- การขออนุมัติจัดตั้ง สถานที่ปรึกษา วิจัย พัฒนา ด้านมาตรฐานและระบบที่ยั่งยืน มหาวิทยาลัยนเรศวร และการเข้ารับการประเมินหน่วยตรวจรับรอง ตามระบบมาตรฐานสากล ISO/IEC 17020 และ 17065

ส่วนที่ 4 เอกสารแนบ

4.1 กำหนดการฉบับล่าสุด (Program)

1. Program

1-1. Provisional Program of Activities

(To be finalized in consultation with the resource persons)

*Venue: Crowne Plaza/Holiday Inn Galleria Ortigas Center, Pasig City, Metro Manila and
Holiday Inn Clark Pampanga*

Time	Activities/ Facilitator/Presenter	Venue
<u>Sunday, 10 August 2014</u>		
Participants Arrival in Metro Manila and proceed to: Holiday Inn Manila Galleria, Ortigas Center Address: One ADB Avenue, Ortigas Center, 1655 Pasig City, Metro Manila		
<u>Day 1: Monday, 11 August 2014</u>		
08:30 – 09:00	Registration	Crown Plaza Hotel/Holiday Inn, Ortigas Center
09:00 – 09:30	Opening Ceremony	
09:30 – 09:45	Program Overview: Workshop objectives, structure, house rules, etc. Ms. Nica Salendres Program Director DAP	
09:45 – 10:15	Overview of APO Program on Agriculture Mr. Joselito C. Bernardo Director, Agriculture Department APO	
10:15 – 11:15	Presentation 1: Good Agriculture Practices: The Asian Perspectives Mr. Chan Seng Kit Managing Director K-Farm Sdn Bhd Selangor Darul Eshan, Malaysia	
11:15- 12:15	Presentation 2: Good Agriculture Practices: The Global Perspectives Ms. Kerstin Uhlig Manager Corporate Relations GLOBALG.A.P. c/o FoodPlus GmbH Spichernstrasse 55, 50672 Koeln, Germany	
12:15 – 12:30	Open Forum	

12:30 – 13:30	Lunch break	
13:30 – 13:45	Video presentation	
13:45 – 15:00	<p>Presentation 3: Overview of the Japan GAP and current state of implementation and adoption in Japan</p> <p>Mr. Yasuaki Takeda Managing Director Japan Good Agricultural Practices Chiyoda-ku, Tokyo</p>	
15:00 – 15:15	Coffee break	
15:15 – 16:30	<p>Presentation 4: Case Studies of Impact of GAP on Farm Productivity in Japan</p> <p>Mr. Yasuaki Takeda Managing Director Japan Good Agricultural Practices Chiyoda-ku, Tokyo</p>	
16:30 – 17:00	Open forum	
18:30	Welcome dinner	
<u>Day 2: Tuesday, 12 August 2014</u>		
08:30 – 09:00	Recap and warm up	Crown Plaza Hotel/Holiday Inn, Ortigas Center
09:00 – 10:00	<p>Presentation 5 GLOBALGAP Regulations for Fruits and Vegetables</p> <p>Ms. Kerstin Uhlig Manager Corporate Relations GLOBALG.A.P. c/o FoodPlus Gmb</p>	
10:00 – 10:15	Coffee break	
10:15 – 11:15	<p>Presentation 6: GLOBALGAP Certification Process for Fruits and Vegetables</p> <p>Ms. Kerstin Uhlig Manager Corporate Relations GLOBALG.A.P. c/o FoodPlus Gmb</p>	
11:15 – 12:15	<p>Presentation 7: Assessment and Certification of Farms under the PhilGAP: Process, issues and challenges</p> <p>(Philippine Expert TBC)</p>	
12:15 – 12:30	Open forum	
12:30 – 13:30	<i>Lunch break</i>	
13:30 – 15:00	Panel Presentation: National GAP Formulation and Implementation (4 Participants)	

15:00 – 15:15	<i>Coffee break</i>	
15:15 – 16:45	Presentation 7: Benchmarking and Harmonization of National GAP with GLOBALGAP and other initiatives of GLOBALGAP Ms. Kerstin Uhlig Manager Corporate Relations GLOBALG.A.P. c/o FoodPlus Gmb	
16:45 – 17:00	Open forum	
18:00	Departure from Holiday Inn Hotel Ortigas for Holiday Inn Clark	
20:00	Check in at Holiday Inn Clark Pampanga	
<u>Day 3 Wednesday, 13 August 2014</u> Site Visit		
6:50 –	Participants Assemble at Lobby of Holiday Inn Clark	Holiday Inn Clark, Pampanga
7:00 –	Depart from Holiday Inn Clark to LAC Farms in Sta. Rosa, Nueva Ecija	
09:00 – 09:30	Orientation/Briefing at LAC Farms	
09:30 – 11:00	Visit to LAC Farm	
11:00 – 12:00	Open Forum	
12:00 – 13:00	Lunch Break	
13:00	Depart from LAC Farms to Richfield Agrifarms Inc. in Mabalacat, Pampanga	
15:00 – 15:30	Orientation/ Briefing at Richfield Agrifarms Inc	
15:00 – 16:30	Visit to Richfield Agrifarms Inc. (Dragon Fruit and cherry tomato farm)	
16:30 – 17:00	Open Forum	
17:00 –	Return to Holiday Inn Clark Pampanga	
<u>Day 4 Thursday, 14 August 2014</u>		
09:00 – 10:00	Group Workshop Session 1: Discussion of Farm Assessment Report	Holiday Inn Clark, Pampanga
10:00 – 10:15	Coffee break	
10:15 – 11:45	Panel Presentation : National GAP Formulation and Implementation (4 Participants)	
11:45 – 12:00	Open forum	
12:00 – 13:00	Lunch Break	
13:00 – 15:00	Group Workshop Session 2 1. Assessment of critical issues in implementing GAP 2. Capacity and capability development needs of national institutions	

	3. Capability building needs of small farmers to implement GAP	
15:00 – 15:15	<i>Coffee break</i>	
15:15	Checkout Holiday Inn Clark	
15:30	Depart Holiday Inn Clark	
16:00 – 17:00	Visit to Model Philippine Village	
17:00 –	Depart for Manila	
19:00 –	Check in Crowne Plaza/Holiday Inn Galleria Ortigas Center	Crown Plaza Hotel/Holiday Inn, Ortigas Center
<u>Day 5 Friday, 25 July 2014</u>		
09:00 – 10:00	Group Workshop Output Presentation	Crown Plaza Hotel/Holiday Inn, Ortigas Center
10:00 – 10:15	<i>Coffee break</i>	
10:15 – 11:15	Presentation 8: GAP Implementation Issues , Challenges and Areas for Future Action Mr. Chan Seng Kit Managing Director K-Farm Sdn Bhd Selangor Darul Eshan	
11:15 – 11:30	Open forum	
11:30 – 12:00	Course evaluation by participants and resource persons	
12:00 – 12:30	Closing session	
12:30 – 13:30	Farewell Lunch	
<u>Saturday, 16 2014</u>		
Participants departure to their country		

4.2 เอกสารประกอบการประชุม/สัมมนา (Training Materials)

4.3 ประวัติโดยสังเขปของวิทยากรบรรยาย (CV)

4.4 รายงานก่อนการเดินทาง (Country Paper-Thailand)

4.5 เอกสารนำเสนอผลงานหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม (Group Presentation)

หมายเหตุ

1. ตัวอักษรและขนาดของตัวอักษรที่ใช้ คือ Cordia New 14 pt.
2. รายงานการเข้าร่วมโครงการเอพีโอ ต้องจัดทำเป็นรายบุคคล และมีกำหนดจัดส่งภายในระยะเวลา 60 วันนับจากวันสุดท้ายของโครงการ
3. การจัดส่งรายงาน สามารถดำเนินการด้วยวิธีต่อไปนี้
 - ก. ในกรณีเอกสารแนบเป็นซอฟต์แวร์ไฟล์ ให้บันทึกไฟล์รายงานและเอกสารแนบทั้งหมดลงแผ่นซีดีและจัดส่งมาทางไปรษณีย์ หรือ
 - ข. ในกรณีเอกสารแนบเป็นกระดาษ ให้ส่งไฟล์รายงานทางอีเมล (liaison@ftpi.or.th) และส่งสำเนาเอกสารแนบทั้งหมดมาทางไปรษณีย์

ที่อยู่ ... ส่วนวิเทศสัมพันธ์ สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ
อาคารयाคูลท์ ชั้น 12 เลขที่ 1025 ถนนพหลโยธิน แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400
4. การเผยแพร่ สามารถติดตามการเผยแพร่รายงานการเข้าร่วมโครงการเอพีโอหรือรายงานที่จัดทำโดยผู้เข้าร่วมโครงการเอพีโอในโครงการอื่นๆ ได้ที่ <http://www.ftpi.or.th/โครงการระหว่างประเทศ/บทความจากผู้เข้าร่วมโครงการ/tabid/106/language/th-TH/Default.aspx>
5. หากท่านไม่ดำเนินการจัดทำเอกสารหลังการสัมมนาตามเงื่อนไขข้างต้น ส่วนวิเทศสัมพันธ์จะจัดส่งหนังสือแจ้งการขึ้นทะเบียน Black list ไปยังหน่วยงานต้นสังกัด โดย (1) ในกรณีที่มิได้จัดส่งรายงาน จะขึ้นทะเบียนรายชื่อของท่านเป็นการถาวรและหน่วยงานต้นสังกัดเป็นระยะเวลา 2 ปี หรือ (2) ในกรณีจัดส่งเกินกำหนดระยะเวลา 60 วัน จะขึ้นทะเบียนรายชื่อของท่านเป็นระยะเวลา 2 ปี นับจากวันที่ส่งรายงาน ทั้งนี้ เพื่อใช้ประกอบในการพิจารณาเสนอชื่อเป็นผู้สมัครเข้าร่วมโครงการเอพีโอในครั้งต่อไป